

การสอบสวนโรคเบื้องต้น กรณีผู้ป่วยยืนยันโรคฝีดาษวานรในอำเภอแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี สิงหาคม 2566

A Preliminary investigation: the confirmed Mpox case in Laem Chabang District, Chonburi Province, Thailand, August 2023

Joint Investigation Team Week 33, Department of Disease Control, Thailand ทีมปฏิบัติการสอบสวนโรค สัปดาห์ที่ 33 กรมควบคุมโรค
Office of Disease Prevention and Control region 6, Chonburi Province สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี
Chonburi Provincial Public Health Office สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี
Laem Chabang Hospital, Chonburi Province โรงพยาบาลแหลมฉบัง

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2566 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับแจ้งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี พบผู้ป่วยยืนยันโรคฝีดาษวานร 1 ราย เป็นเพศชาย อายุ 16 ปี ซึ่งเป็นผู้ป่วยอายุน้อยที่สุดตั้งแต่มีการรายงานในประเทศไทยจากฐานข้อมูลโปรแกรมตรวจสอบข่าวการระบาด (Outbreak Verification Program) กองระบาดวิทยาร่วมกับสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแหลมฉบัง และโรงพยาบาลแหลมฉบัง ได้ร่วมกันสอบสวนโรคในวันที่ 17 สิงหาคม 2566 มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันการวินิจฉัย พิจารณาลักษณะของผู้ป่วย ค้นหาแหล่งโรคที่อาจเป็นไปได้ และวางแผนในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคฝีดาษวานร

การดำเนินการสอบสวนโรค

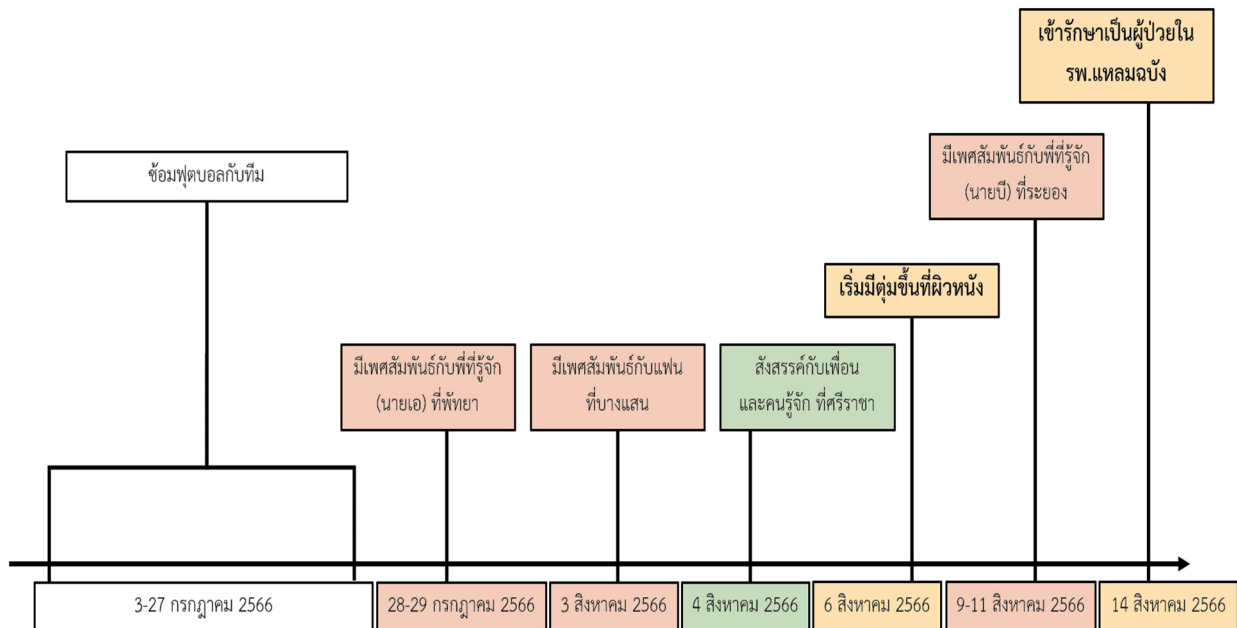
1. การค้นหาแหล่งโรค โดยสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่ได้รับรายงาน (Index case) เกี่ยวกับประวัติการเริ่มเจ็บป่วย สถานที่ที่เคยไปและกิจกรรมที่ทำในช่วง 1 เดือน ก่อนเริ่มมีอาการป่วย โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้อื่น (ผู้ที่อาจเป็นแหล่งโรค) โดยผู้ที่อาจเป็นแหล่งโรค คือผู้ที่มีประวัติสัมผัสใกล้ชิดกับ index case โดยนับย้อนจากวันที่ index case เริ่มมีอาการไปเท่ากับระยะฟักตัวของโรคฝีดาษวานร และยืนยันผู้ที่อาจเป็นแหล่งโรคโดยการสอบถามประวัติการมีตุ่มตามร่างกาย ตรวจร่างกาย และเก็บตัวอย่างจากคอกหอยเพื่อส่งตรวจหาสารพันธุกรรมเชื้อไวรัส Mpox
2. การค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่ index case ให้ประวัติว่าสัมผัสใกล้ชิด พร้อมทั้งตรวจร่างกายและเก็บตัวอย่างจากคอกหอยส่งตรวจตรวจทางห้องปฏิบัติการ เพื่อค้นหาหลักฐานการติดเชื้อฝีดาษวานร นอกจากนี้ ได้ใช้แบบสอบถามอาการและความเสี่ยงออนไลน์ ให้ผู้ป่วยส่งให้กลุ่มเพื่อน และอาจารย์เพื่อให้ตอบคำถามด้วยตนเอง (self-administrated) โดยไม่มีการ

ระบุชื่อของผู้ตอบในแบบสอบถาม (ระบุเพียงหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อให้ทีมสอบสวนโรค ติดต่อกลับไปในกรณีที่มีการที่เข้าได้กับโรคฝีดาษวานร)

3. การค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิดและผู้สัมผัสร่วมบ้าน โดยการสัมภาษณ์ index case เกี่ยวกับสถานที่ที่เคยไปและกิจกรรมที่ทำ หลังเริ่มมีอาการป่วย และติดตามอาการผู้สัมผัสเสี่ยงเป็นเวลา 21 วัน

ผลการสอบสวนโรคเบื้องต้น

ผู้ป่วยเพศชายสัญชาติไทย อายุ 16 ปี ไม่มีโรคประจำตัว ภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อาชีพนักเรียนศึกษาที่วิทยาลัยแห่งหนึ่งในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีรสนิยมทางเพศแบบชายรักชาย เริ่มมีอาการตุ่มน้ำใสขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2566 จากนั้นลามไปที่แขน ขา หน้าอก หน้าท้อง และใบหน้า ร่วมกับหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศเริ่มบวม ไม่มีไข้ ต่อมาตุ่มน้ำใสกลายเป็นตุ่มหนอง และมีอาการปัสสาวะไม่ออก ร่วมกับมีหนองไหลออกจากปลายท่อปัสสาวะ จึงได้เข้ารับการรักษารูปแบบผู้ป่วยในที่แผนกศัลยกรรม โรงพยาบาลแหลมฉบัง ในวันที่ 14 สิงหาคม 2566 แพทย์วินิจฉัยว่าเป็น Acute Urinary Retention ได้รับการรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ และใส่สายสวนปัสสาวะ แพทย์ได้เก็บตัวอย่างจากตุ่มหนองและคอกหอยเพื่อส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัส MPOX ด้วยเทคนิค Polymerase chain reaction (PCR) ผล Detected ทั้งสองตำแหน่ง ในวันที่ 15 สิงหาคม 2566 และได้เก็บตัวอย่างหนองจากปลายท่อปัสสาวะ เพื่อส่งตรวจหาเชื้อก่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วยวิธี PCR ผลพบเชื้อ *Neisseria gonorrhoeae* (เชื้อก่อโรคหนองใน) ขณะนี้ผู้ป่วยได้ถูกย้ายไปห้องแยกเดี่ยว ได้รับการรักษาโรคหนองใน อาการโดยทั่วไปคงที่ จากการสอบสวนโรคพบผู้ป่วยมีพฤติกรรมเสี่ยงดังรายละเอียดกิจกรรมก่อนและหลังจากเริ่มป่วย รวมถึงข้อมูลผู้ที่อาจเป็นแหล่งโรคและผู้สัมผัสใกล้ชิด ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ลำดับเหตุการณ์ของผู้ป่วย Mpox แสดงกิจกรรมและผู้สัมผัสใกล้ชิด ช่วง 1 เดือนก่อนมีอาการป่วยจนถึงวันที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

ผลการค้นหาผู้ที่เป็นแหล่งโรค พบความเป็นไปได้

2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มผู้ที่สัมผัสใกล้ชิดร่วมกับมีเพศสัมพันธ์กับผู้ป่วย ได้แก่ นายเอ และเพื่อนชายคนสนิทของผู้ป่วย จากการสัมภาษณ์ทั้งคู่ให้ประวัติว่า ไม่มีไข้และไม่ได้มีตุ่มหรือผื่นขึ้นในช่วง 1 เดือนก่อนสัมผัสกับผู้ป่วย จากการตรวจร่างกายไม่พบผื่นที่ผิวหนัง (รวมถึงบริเวณใต้ร่มผ้า) ผลการตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อ Mpox จากตัวอย่างที่เก็บจากคอหอย ไม่พบเชื้อ

- กลุ่มนักฟุตบอล ที่อาจมีการสัมผัสใกล้ชิดกันจากการซ้อมกีฬา รวมถึงกลุ่มคนในสถานบันเทิงวันที่ 4 สิงหาคม 2566 อย่างไรก็ตามกลุ่มนี้ไม่มีประวัติมีเพศสัมพันธ์กับผู้ป่วย จึงมีความเป็นไปได้น้อยกว่า อยู่ระหว่างติดตามข้อมูล

ผลการค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิด และผู้สัมผัสร่วมบ้าน

- ผู้สัมผัสที่มีประวัติมีเพศสัมพันธ์กับผู้ป่วย ได้แก่ นายบี อยู่ระหว่างติดตามอาการ

- กลุ่มนักฟุตบอล 15 คน อยู่ระหว่างติดตามอาการ
- ผู้สัมผัสร่วมบ้าน 2 คน ไม่มีอาการป่วย

มาตรการที่ได้ดำเนินการแล้ว

- เฝ้าระวังกลุ่มผู้สัมผัสเสี่ยงตั้งแต่วันที่สัมผัสผู้ป่วยครั้งสุดท้าย ไปจนครบ 21 วัน (วันที่ 3 กันยายน 2566)

- ประสานคลินิกโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ ในเขตอำเภอศรีราชา และเมืองพัทยา ให้เฝ้าระวังผู้ป่วยที่มีอาการคล้ายโรคฝีดาษวานร โดยแนะนำให้ผู้ป่วยสงสัยเข้ารับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลตามสิทธิ
- สื่อสารให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น มีประวัติคู่นอนหลายคน ทราบถึงอาการของโรคฝีดาษวานร การติดต่อ การป้องกัน และสถานที่ตรวจรักษา

สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

ติดตามผลการตอบแบบสอบถามใน Google form เพื่อตรวจสอบว่ามีผู้ป่วยสงสัยอยู่ในกลุ่มเพื่อนของ index case หรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค สัปดาห์ที่ 33 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแหลมฉบัง โรงพยาบาลแหลมฉบัง โรงพยาบาลบางละมุง ที่ให้การสนับสนุนและร่วมสอบสวนและควบคุมโรค